1843. No.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 3 OCTOBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-* en *Roggebrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 29 September 1843, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,80.
Van de *Rogge* per last . . . . - 190,50.

Leeuwarden, den 30 September 1843.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN SIJTZAMA.

NOTIFICATIE.

Burgemeester en Wethouders der stad Leeuwarden, brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat, volgens gewoonte, de visitatie van den herijk der maten en gewigten bij de Ingezetenen eerlang wederom zal plaats hebben, wordende een iegelijk gewaarschuwd om zijne maten en gewigten nog eens na te zien en die stukken op welke de jaarletter IJ niet gevonden wordt en die alzoo verzuimd zijn, ter herijk aan te bieden, daartoe al nog aan den Arrondissements Ijker alhier, te doen toekomen, ten einde mogen worden voorgekomen de schadelijke gevolgen, welke, door een verzuim ten dezen, voor hen zouden kunnen ontstaan.

En opdat zulks kome ter kennis van de belanghebbenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, alwaar zulks binnen deze Gemeente te geschieden gebruikelijk is.

Leeuwarden, den 2 October 1843.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

AANBESTEDING.

VAN DE AARDENBAAN VOOR DEN MAC-ADAMWEG VAN *SNEEK* NAAR *BOLSWARD*.

De COMMISSIE tot den aanleg van eenen Mac-Adamweg tusschen de steden Sneek en Bolsward, zal op Maandag den 9 October 1843, des voor middags ten 11 ure, op het Raadhuis te Sneek, bij inschrijving en op bod, aanbesteden:

Het leggen van de AARDENBAAN voor denzelven weg, over eene lengte van 9174 el, met het maken der daarin benoodigde HOUTEN POMPEN, benevens een STEENEN DUIKER.

De Bestekken liggen ter lezing, te Leeuwarden in de Valk, de Phoenix, de Nieuwe Doelen en in het Wapen van Vriesland; te Harlingen in de Makkumerwagen en in het Heeren Logement; te Sneek in de stad Munster; te Bolsward in de Wijnberg; te Dockum in de Posthoorn en in het Wapen van Amsterdam bij de Woudpoort; te Kollum in de Roskam; te Hindeloopen in de Zwaan; te Makkum in de Prins; te Stavoren in de Stads Herberg; te Lemmer in de Wildeman; te Oldeboorn in het Lands Welvaren; te Buitenpost bij de Wed. *Wadman*; te Stroobos in de Vriesche Herberg; te Heerenveen in het Heeren Logement; te Gorredijk in de Koornbeurs, en te Sliedrecht in het Regthuis.

De aanwijzing, op het terrein zal geschieden op Donderdag den 5 October 1843, een aanvang nemende des morgens ten 9 ure, bij de Noorderpoort der stad Sneek.

ZWITSERLAND.

APPENZELLE, *den 20 September*. Op den feestdag van *Maria*-geboorte dreigde Pastoor *Weishaupt* van Brüllisau aan het slot zijner predikatie, dat, wanneer hij iemand op dezen dag zag oogsten, hij op hem zou schieten. Een zijner buren, *Fuchs* genaamd, deed het niettemin. De pastoor hem ziende, haalde terstond zijn geweer en schoot werkelijk een twintigtal hagelkorrels in het been van *Fuchs*. Een tweede boer, op wien hij evenzeens aanlegde, kon nog ontvlugten. De regering wilde den geestelijken heer doen arresteren, maar de inwoners van Brüllisau lieten het niet toe. De bisschop bemoeit zich nu met de zaak. Intusschen baart deze gebeurtenis meer opzien dan de beruchte klooster-kwestie, in welke het volk weinig deel neemt.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 26 September*. Heden zijn bij de Tweede Kamer der Staten Generaal de beraadslagingen over de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1844 en 1845 aangevangen.

Z. Exc. de minister van justitie, *ad interim* belast met het beheer van het departement van financien, heeft die beraadslagingen geopend met eene rede, waarin Z. Exc. het gewigt van het oogenblik en het standpunt der regering en van hem, minister heeft geschetst.

Na het houden van deze rede zijn de beraadslagingen dadelijk voortgezet en heeft de heer *van Hoorn van Burgh* het eerst het woord gevoerd. Hij schildert het onmogelijke om tot verdere bezuinigingen te geraken; ziet in de gezindheid der Regering om alle inlichtingen te geven, een bewijs van hare zucht om tot overeenstemming met de Kamer te geraken; ziet daarvan ook een bewijs in de intrekking van voordragten, die veler afkeuring hebben beloopen, en staat stil bij den oorsprong van den tegenwoordigen stand der schatkist, die moet geweten worden aan de vereeniging van Belgie met Nederland, de moeijelijkheden daardoor geboren, van 1816—30 en later door de geweldadige afscheuring en al wat daarvan verder het gevolg is geweest.

De heer *van Heloma* verklaart zich tegen de begrooting. Hij meent, dat de uitgaven van den staat, die thans reeds over de 70 millioen bedragen, te hoog zijn opgevoerd. Hij acht het ondoelmatig, de lasten der natie te verhoogen en vreest voor de gevolgen, die daaruit zouden kunnen voortvloeijen. Zoodanige verhooging zou, zijns inziens, in strijd zijn met het welbegrepen belang van den staat. Voor dat men daartoe overga, behooren alle andere middelen beproefd te zijn, om de uitgaven in te krimpen. Eene te ver gedrevene centralisatie komt tot dat einde het eerst in aanmerking. Eene langdurige ondervinding heeft hem het geheel noodelooze van vele werkzaamheden der administratie geleerd, die tot nutteloozen omslag aanleiding geven. Eene herziening der grondwet acht hij onvermijdelijk en dringend noodzakelijk. Orde en rust zullen daardoor niet worden verstoord. Hoe langer men deze uitstelle, hoe meer de kreet daartoe zal worden aangeheven. Hij verwacht, dat daaruit eene vereenvoudiging en bezuiniging in alle takken van bestuur zal worden verkregen. Wij moeten, zegt de redenaar ten slotte, onze beste pogingen aanwenden, om het welzijn en het geluk van den Koning en het Vaderland op den duur te verzekeren; wij moeten het vaderland redden en behouden. Wij moeten er het grootste belang en de hoogste eer in stellen, om de ingezetenen van Nederland gelukkig en tevreden te zien.

Verder hebben in deze zitting de heeren *Boreel van Hogelanden*, *van Nagell*, *van Dam van Isselt* en *van Sasse van Ysselt* tegen de voordragt, en de heer *van Rappard* voor dezelve gesproken.

Het vervolg der beraadslagingen is daarna bepaald op morgen ochtend ten 11 ure.

Van den 27sten. In de zitting der Tweede Kamer van heden zijn de beraadslagingen over de staatsbegrooting over 1844 en 1845 voortgezet.

De heer *van Rechteren* is opgetreden tegen de wet. Hij zet op den voorgrond dat er geene vaststelling eener begrooting kan te pas komen, zoo lang al de middelen tot bestrijding der uitgaven niet behoorlijk zullen zijn voorgedragen. Hij acht dit strijdig met art. 124 der grondwet. Doch ten anderen verlangt hij dat de staatshuishouding op eenen min kostbaren voet worde ingerigt; dat tot dat einde, de grondwet worde herzien; dat bij die herziening echt constitutionele instellingen worden tot stand gebragt, en hij verwacht dat, wanneer zoodanige herziening zou worden ondernomen, met het bepaalde doel om eene zuiniger huishouding te verkrijgen, dit de verwachting verre zou overtreffen. Hij oordeelt dat er middelen voorhanden zijn om, zonder verhooging van lasten, in den geregelden loop van zaken, ook gedurende de herziening van de grondwet, te voorzien. Als zoodanig noemt hij op de aflossing van schuld aan de Handel-maatschappij of het gebruik van een deel der Belgische inschrijvingen. Naar zijne meening zou de aanneming der begrooting de welvaart des lands ten gronde rigten en den weg tot nieuwe te korten openen.

De heer *van den Bosch* bestrijdt mede de begrooting, als strekkende om den tegenwoordigen staat van zaken te verergeren. Hij oordeelt dat de belastingen reeds te hoog opgevoerd zijn, en dringt aan op de aflossing der schuld aan de handel-maatschappij en op bezuiniging.

De heer *Meuse* daarentegen spreekt ten gunste van de voordragt. Hij meent [illegible] bepalingen in den tegenwoordigen stand van zaken groote nadeelen zouden te weeg brengen, en dat het belang des lands medebrengt de regering in haren moeijelijken toestand te ondersteunen. Hij is alzoo geneigd de begrooting aan te nemen; doch zal, ten aanzien van sommige hoofdstukken, de nadere inlichtingen der ministers afwachten. Hij meent ook te moeten verklaren, dat eene aanneming van de wet der middelen hem niet zou kunnen verbinden, om alle voorstellen, welke later daaruit zouden voortvloeijen, goed te keuren.

De heer *van Rijckevorsel* wederlegt de bezwaren, tegen de voordragt aangevoerd, op grond dat de belasting op de inkomsten nog niet bekend is, en dat geene bepaalde ministers voor twee departementen benoemd zijn.

De heer *Anemaet* verklaart zich tegen de begrooting, omdat hij niet overtuigd is dat de bezuinigingen den hoogst mogelijken trap bereikt hebben. Hij houdt het voor het beste de tegenwoordige begrooting in te trekken, ten einde die herzien en vereenvoudigd terug te ontvangen. Hij verklaart zich tegen het eerste hoofdstuk, niet zoo zeer om de bij de grondwet aangewezen gelden te weigeren, als omdat het een deel uitmaakt eener begrooting, welke door de middelen niet genoegzaam gedekt wordt.

De heer *Tromp* meent, dat de aanhangige begrooting onvolledig is, zoo lang de voordragt van wet, nopens eene belasting op de inkomsten, niet zal zijn aangeboden. Daardoor blijft de onzekerheid voortduren, en het zal steeds de vraag zijn, hoe en op wien de last gelegd zal worden. Hij gelooft niet, dat het crediet van den staat door de aanneming der begrooting zal worden bevorderd. De regering zou zich den haar gelaten tijd ten nutte kunnen maken, om de traktementen van het heir ambtenaren te herzien en de administratie te vereenvoudigen. Hij beschouwt de herziening der grondwet op dit oogenblik als hoogst ondoelmatig en gevaarlijk. Hij oordeelt, dat het herstel van 's rijks geldmiddelen geenszins moet worden gezocht in eene aflossing der schuld aan de Handelm. Reeds vroeger heeft hij al het onraadzame van dat middel aangetoond. Hij kent geen ander of beter middel op dit oogenblik dan eene belasting op de inkomsten. Die belasting moet echter bij de behandeling der begrooting worden geregeld en vastgesteld. Het zal moeten blijken, of deze nieuwe last op de meer gegoeden zal worden gelegd. Dan zal men de begrooting met meerdere gerustheid kunnen aannemen. De belasting moet wel berekend en voorgedragen zijn. Zij moet de regering in staat stellen, reeds het eerste jaar eene aflossing van schuld te bewerkstelligen. Op die wijze zal eene voordeelige conversie van schuld worden voorbereid. Gaarne zou hij, vóór de stemming over het eerste hoofdstuk, de vraag uitgemaakt zien, of de behandeling der begrooting op dit oogenblik te passe komt? Mogt dit het geval niet zijn, dan zal hij zich, hoe ongaarne ook, verpligt zien, zich tegen het eerste hoofdstuk te verklaren.

De heeren *Schooneveld*, *de Man* en *van Panhuis* hebben de behandeling der begrooting op dit oogenblik voor ontijdig en onraadzaam gehouden, terwijl de heeren *Uitwerff Sterling*, *Enschedé* en *Luijben* eene tegenovergestelde meening aangekleefd en zich voor het eerste hoofdstuk verklaard hebben.

De heer *Schooneveld* heeft zich voor de herziening der grondwet verklaard, welk gevoelen ook door andere leden hoogst wenschelijk doch ontijdig werd geacht.

Het vervolg der beraadslagingen wordt op morgen ten 11 ure bepaald.

Van den 28sten. In de zitting van heden zijn de beraadslagingen over de staatsbegrooting voortgezet.

De heer *Corver Hooft* verklaart zich tegen dezelve. Hij betreurt de verdeeldheid, die er onder de leden zelve bestaat. Hij acht eene grondwetsherziening wel wenschelijk, doch niet op het oogenblik. Hij ziet veel bezwaar in de belasting op de inkomsten. Een hoofdelijk, over de gemeenten omgeslagen, acht hij meer aanprijzenswaardig.

De heer *Backer* vindt geen bezwaar in art. 124 der grondwet, om de beraadslagingen over de begrooting voort te zetten. Doet men zulks niet, dan kan men, aan het einde des jaars, in dezelfde onzekerheid verkeeren. Alsdan zou men tot credietwetten moeten komen, die zeker niet grondwettig zouden zijn.

De heer *Telting* verklaart niet tot degenen te behooren, die het heil van den Staat trachten te vinden in eene te groote besnoeijing van uitgaven. Er bestaan stoffelijke en zedelijke belangen, die zich niet in cijfers oplossen. Er bestaan materiële en industriële belangen, wier geringschatting de burgers verarmt en hen in de onmogelijkheid stelt, zware offers te brengen. Hij meent, dat de Regering uit vrijen wil en uit vrije overtuiging tot eene herziening der Grondwet moet besluiten. Ook hij acht het oogenblik daartoe ongeschikt, en beschouwt het raadzaam, daarmede te wachten, tot dat de financien zullen geregeld zijn. Hij beschouwt de behandeling van de begrooting als ontijdig, zoo lang er geen vaste staatsdienaar aan het hoofd van de financien zal geplaatst zijn. Er wordt veel gemist, om thans een volledig werk tot stand te brengen. Door de behandeling en goedkeuring der begrooting, immers van de wet der middelen, zal men de moeijelijke taak van den Koning verzwaren, om eene nieuwe keuze te doen, vermits een nieuwe minister daardoor in zijn vrije werking zou worden belemmerd. Men draagt ook geene kennis van de bedoelingen der Regering, ten aanzien van de inrigting der nieuwe belasting-wet. Hij hoopt alzoo, dat, na het einde dezer voorloopige beraadslaging, de voorzitter het vraagstuk der tijdigheid of ontijdigheid van de tegenwoordige beraadslagingen, vooraf, door de vergadering zal doen uitmaken. In dat geval zal hij die vraag in een ontkennenden zin beantwoorden. Mogt dit echter niet geschieden, dan zal hij het *eerste* hoofdstuk aannemen, omdat het, op de Grondwet steunende, niet afgestemd kan worden, en omdat hij huiverig zou zijn, door eene afstemming, de bedoelingen, hoe loffelijk ook, in de hand te werken dergenen, die de Regering willen noodzaken, dadelijk tot eene Grondwet-herziening over te gaan. De andere hoofdstukken zal hij goed- of afkeuren, naar het licht, dat hij over elk hoofdstuk verkrijgen zal. De voordragt der middelen zal hij afstemmen, als onvolledig en niet geschikt voor eene grondwettige regeling.

De heer *Gouverneur* meent dat, indien de regering de begrooting niet had in beraadslaging gebragt, zij het verwijt van zwakheid zou beloopen. Hij gaat na, dat de begrooting sedert 1842 reeds herhaaldelijk is gewijzigd en herwijzigd, en vindt het geheel nog niet voldoende. Intusschen zal hij voor het eerste hoofdstuk stemmen. Eene grondwetsherziening wenscht hij, maar niet op het oogenblik.

De heer *Luzac* schildert het moeijelijke, om in den tegenwoordigen stand van zaken eene beslissing te nemen, na het ernstig adres der kamer in het najaar, na dat de laatste minister van financien de erfenis van zijnen voorganger had aanvaard, en plotseling weder verlaten, en terwijl die erfenis nu tijdelijk beheerd wordt. Hij had eene schorsing van de beraadslagingen, de opmaking van verbeterde begrootingen door een' nieuwen minister natuurlijk gevonden. Een minister *ad interim* is zeer goed, om de loopende zaken aan den gang te houden, maar om, in bijna minder uren dan de begrooting millioenen guldens telt, den geheelen omvang van het beheer der financien te leeren kennen, ten einde op de aanmerkingen der vergadering in alle bijzonderheden te antwoorden, kan van niemand worden gevergd. De spreker acht het niet voorzigtig, een' vasten minister zoo zeer te binden, als nu het geval zal zijn. De grondwetsherziening acht hij noodig, doch op het oogenblik nog niet.

De heeren *van Rechteren* en *Akerlaken* zullen voor het eerste hoofdstuk stemmen.

De heer *Brouwer* meent, dat de behandeling der begrooting, niet van eene toekomstige herziening der Grondwet kan of moet afhangen. Hij houdt het er voor, dat zuinigheid en eenvoudigheid niet tot den hoogsten trap zijn bereikt. Wanneer de Kamer mogt besluiten, tot de afzonderlijke behandeling der verschillende hoofdstukken over te gaan, dan zal hij zich tegen sommige derzelve verklaren. In den ongunstigen toestand der financien is alleen redding te verwachten, wanneer de meervermogenden hunne hulp, hunnen vaderlandslievenden bijstand, daartoe willen verleenen, en zich daartoe opofferingen willen getroosten. Hij gelooft, dat de voordragt van wet op de middelen geenszins al dat gene bevat, wat de Grondwet vordert. Hij oordeelt, dat het onvoegzaam en onraadzaam is, om reeds nu tot eene definitive behandeling der begrooting over te gaan. Men moet de Regering den tijd laten, om na te gaan, of er ook een ander middel bestaat, om op eene minder bezwarende wijze in de behoefte der schatkist voor 1844 en 1845 te voorzien. Mogt het niet anders kunnen, dan zal hij tegen het eerste hoofdstuk stemmen.

De heer *van Nes* schetst zijne parlementaire loopbaan, in verband tot de geldmiddelen van staat, tot wier rigtige besturing hij al sedert 1818 met kracht en ijver zijne pogingen, als volksvertegenwoordiger, had aangewend. Hij had van eene niet-naleving dier beginselen, welke een *van Hogendorp* had gepredikt, de wrangste vruchten voorspeld, die zich, [illegible] voor het vaderland, niet hebben

laten wachten. Hij betreurt de afstemming van de conversiewet, welke redding had aangebragt. Thans zou hij eene verschuiving der beraadslagingen hebben wenschelijk geoordeeld, om de financiële aangelegenheden te regelen, en dan te komen tot eene noodige grondwetsherziening Mogt het eerste hoofdstuk in omvrage komen, dan zou hij er echter voor stemmen.

De heer *van Dam van Isselt* verklaart, dat degenen, die zich voor eene grondswetsherziening hebben geopenbaard, zulks niet terstond, voor de afhandeling van de begrooting, verlangen, doch alleen de toezegging, dat de regering daartoe zoo spoedig daarna, als slecht mogelijk is, zal overgaan.

Avondzitting van den 28 *September.*

De heden morgen afgebroken beraadslagingen worden voortgezet.

De heer *Mutzaers* betreurt zeer dat er in dit gewigtig oogenblik, terwijl juist de financien in de eerste plaats eene uitsluitende oorzaak van bekommering zijn, een interimair minister aan het hoofd van dat departement staat, en hij beschouwt uit dien hoofde de beraadslagingen als ontijdig. — Een tweede bezwaar tegen de beraadslagingen ziet de redenaar in het niet bekend zijn der middelen. Uit dien hoofde alleen zal de redenaar tegen de begrooting stemmen. Hij acht zich echter onbevoegd, dit ook met het 1ste hoofdstuk te doen. De uitgaven van hetzelve zijn naar zijne meening grondwettig en veroorloven geene discussie. De redenaar deelt niet het gevoelen, dat vooraf of zonder verwijl tot eene herziening der grondwet zou moeten worden overgegaan. Dat gewigtig werk, dat ook hij wenschelijk acht, meent hij dat tot na de regeling onzer financiële aangelegenheden moet uitgesteld blijven.

De heer *van Goltstein* betoogt de ontijdigheid der beraadslaging; 1° omdat de middelen niet genoeg bekend zijn, en 2°. om het niet aanwezig zijn van een' minister voor de financien en voor de buitenlandsche zaken. Een tijdelijk minister kan geene genoegzame inlichtingen geven. Er zijn voorts nog andere bezwaren, reeds bij de behandeling eener vorige begrooting opgegeven, als: de gelden aan de agnaten van Nassau, het aandeel van Luxemburg in de nationale schuld, de schadevergoeding voor het gemis van een deel van dat groothertogdom. Thans kan de redenaar daar nog bijvoegen de regeling der verschillende achterstanden, welke 59 millioenen bedragen. Om al deze redenen moet hij zich tegen de begrooting verklaren, en wel allereerst tegen het 1ste hoofdstuk. Dit is de grondwettige weg. Die afstemming geschiedt niet om den inhoud van het hoofdstuk, maar om dat hetzelve deel uitmaakt van de begrooting. Spreker onderzoekt ook de questie van eene herziening der grondwet, doch schoon hij die wenschelijk acht, zoo meent hij dat dezelve volstrekt geen invloed hebben moet op de onderhavige begrooting, maar dat de regeling onzer financien de herziening behoort vooraf te gaan.

De heer *Buma* oordeelt, dat thans, te midden der beraadslaging over de begrooting, geene beschouwingen over het tijdige of ontijdige dier beraadslaging, of over zaken buiten de begrooting, te pas kunnen komen. Ofschoon in vele gevallen de gebreken en stelselloosheid der ministers inziende, kan hij, door eene afstemming der voordragt, de moeijelijkheden van het oogenblik niet vermeerderen. Bovendien, een vaste minister, eene herziening der Grondwet, of eene geheele verandering in den gang van het bestuur zal de ledige kas niet vullen en de schulden niet aflossen. De spreker betwijfelt het, of eene herziening der Grondwet wel groote bezuinigingen zal aanbrengen. In allen gevalle moeten eerst de financien worden geregeld. Hij vindt geene vrijheid, om het 1ste hoofdstuk der begrooting af te stemmen. Eenige hoofdstukken, waarop het hem voorkomt dat niet genoeg bezuinigd is, zal hij weigeren. Omtrent de middelen zal hij zich zijne stem voorbehouden.

De heer *Busman* acht de tegenwoordige beraadslaging ontijdig, omdat de uitgaven niet gedekt zijn. Hij acht het moeijelijk à priori eene inkomsten-wet goed te keuren, zonder de grondslagen te kennen. Wat de herziening der grondwet betreft, hij is daar thans niet voor. Hij beschouwt een zuinig bestuur, orde en regelmaat in de financien als het doel, waarnaar men in de eerste plaats moet streven.

De heer *de Jong van Beek en Donk* acht de behandeling niet ontijdig. Hij is ook nietvan het gevoelen der genen die de grondwet een versleten gebouw achten. Naar zijne meening heeft die grondwet geene schuld aan onze financiële verwikkelingen maar de toepassing derzelve.

De heer *den Tex* vindt het eenigzins vreemd dat men zich thans nog bezig houdt met de vraag of men over de begrooting zal beraadslagen, daar dezelve reeds in December 1842 is ingediend, in de afdeelingen onderzocht is, verslagen daarop gegeven en wijzigingen aangebragt zijn. Ook het niet aanwezig zijn van eenen bepaalden minister van financien acht hij geen bezwaar voor de kamer, daar de roeping van den minister bestaat om de voordragt te verdedigen, en door wien die taak volvoerd wel niets zal afdoen. Wat de herziening der grondwet betreft, hij betreurt dat de vroegere onvolledig was, doch hij oordeelt dat men eene nadere herziening vertraagt door er thans op aan te dringen.

De heer *Nederburg* verklaart zich tegen het uitstel van de behandeling der bogrooting en zal voor het eerste ontwerp stemmen. Er bestaat naar zijne meening noodzakelijkheid, om de tegenwoordige onrust en onzekerheid te doen ophouden.

De heer *van Rosenthal* beschouwt de tegenwoordige beraadslaging ontijdig en onstaatkundig. Bij hem bestaat nog eene geheele onzekerheid, op welke wijze het verbroken evenwigt tusschen de uitgaven en ontvangsten zal worden hersteld. Van de belasting op de inkomsten verwacht hij vermindering van de opbrengst van andere belastingen, en hij acht het bij al deze onzekerheid ongeoorloofd de begrooting van uitgaven in te willigen. Ook tegen het eerste hoofdstuk zal hij stemmen, omdat wanneer er geene preliminaire quaestie geopperd wordt er geene andere mogelijkheid bestaat om zijn gevoelen kenbaar te maken. Mogt het eerste hoofdstuk worden afgestemd, dan zal de natie, ten gevolge der gehouden openbare beraadslagingen weten, dat dit niet geschiedt, om den eerbied, aan het geëerbiedigd hoofd van den staat verschuldigd, te schenden, maar alleen omdat men het oogenblik ongeschikt acht, eene tweejarige staatsbegrooting aan te nemen. De redenaar oordeelt eene herziening der grondwet wenschelijk; ook hij gelooft, dat men daartoe zal moeten overgaan; doch hij zou het op dit oogenblik onraadzaam beschouwen. Eerst na de regeling van 's rijks financien, bij meerdere kalmte, wenschte hij dat men zich met dat gewigtig werk zou kunnen bezig houden.

De heer *van Sasse van Ysselt* legt nog nader zijn gevoelen bloot. Zijn eenig oogmerk is van de regering de verklaring uit te lokken, dat zij zich bezig zal houden, de herziening der grondwet voor te bereiden. Hij houdt zich overtuigd, dat, bij eene onontbindbare kamer en bij verantwoordelijke ministers, het regeren eene onmogelijkheid is.

De heer *Bruce* verklaart zich tegen het eerste hoofdstuk. Ook hij beschouwt de behandeling der begrooting op dit oogenblik voor ontijdig, omdat er twee hoofden van departementen (die voor de buitenlandsche zaken en die voor de financien) ontbreken. Naar zijne meening worden ook de uitgaven niet door de middelen gedekt. Wie weet, of men ooit tot eene belasting op de inkomsten zal besluiten en overgaan, die thans onder de middelen als eene stellige inkomst wordt gerangschikt. Eene herziening der grondwet acht hij ook wenschelijk, maar meent, dat deze op dit oogenblik geene plaats kan hebben. Eerst dienen de financien des lands geregeld te worden.

De heer *Romme* acht de behandeling der begrooting voor ontijdig, doch meent, alleen aan het eerste hoofdstuk, zijne toestemming niet te moeten weigeren.

Geen der leden meer het woord verlangende, worden de beraadslagingen gesloten.

Morgen ten 11 ure zal Z. Exc. de minister, *ad interim* met het beheer der financien belast, het eerst het woord voeren.

Van den 29*sten.* In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de beraadslagingen over de begrootings-wetten voortgezet.

Nadat Z. Exc. de minister, *ad interim* met het beheer der financien belast, alsmede de ministers van kolonien en binnenlandsche zaken de voordragten verdedigd, en nog eenige leden hun gevoelen nader toegelicht hadden, zijn de algemeene beraadslagingen gesloten verklaard.

Daarna is het 1ste hoofdstuk, *Huis des Konings*, in omvraag gebragt, en is hetzelve *aangenomen* met 33 tegen 24 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren: *Nederburgh, Druijvesteijn, Snouck Hurgronje, de Jong, Mutsaers, Gouverneur, de Backer, van Rappard, van Nes, Ingenhousz, Enschedé, Luyben, den Tex, Scheers van Harencarspel, Romme, van Rijckevorsel, van Hoorn van Burgh, Gockinga, Uijtwerff Sterling, Hooft, Cost Jordens, Backer, Buma, Meiso, Repelaer, van Bleijswijk, Telting, Modderman, Hinlopen, van Heeckeren, Kniphorst, van Akerlaken* en *Gevers.*

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Dam, van Nagell, Michiels van Verduynen, Cornelie, Luzac, Corver Hooft, van Rosenthal, Tromp, van Sasse, van Ysselt, van Heloma, Warin, van den Bosch, Schooneveld, Verwey-Mejan, van Rechteren, van Goltstein, de Man, Boreel, Anemaet, Bruce, Petit, Star Busmann, Brouwer* en *van Panhuijs.*

De commissie, met die der Eerste Kamer belast geweest met het aanbieden van het adres van gelukwensching aan Z. M. wegens de gelukkige bevalling van H. K. H. de Prinses *van Oranje*, heeft verslag gedaan omtrent het vervullen van deze taak. — Z. M. heeft op het adres het volgende geantwoord:

„E. M. Heeren. Met welgevallen ontvang ik de betuiging der gevoelens en wenschen, door de Staten-Generaal bij de geboorte van mijnen *tweeden kleinzoon*, ook uit naam der natie, in dit adres uitgedrukt. Ik neem die betuiging met vertrouwen en in dank aan.

„Mijn streven, en ik houd mij [illegible] verzekerd, ook dat der ouders van den jongen Prins, zal steeds daarop gerigt zijn, om hem vroegtijdig tot alle [illegible] op te leiden, [illegible] met *liefde* voor het Nederlandsche Volk, waaraan geheel mijn Huis met innige gehechtheid [illegible] den is."

De zitting der Kamer is tot morgen ochtend verdaagd.

Van den 30*sten.* In de zitting van heden is bediscussieerd over het [illegible] hoofdstuk, *de Hooge Collegien van Staat.* Bij de stemming is het ontwerp met 33 tegen 23 stemmen *verworpen.* — Daarna zijn de discussien over het 3de hoofdstuk *buitenlandsche zaken*, geopend. Eenige leden hebben het woord gevoerd. Ten half 5 ure is de discussie verdaagd tot Maandag morgen.

— Ofschoon de heer *Rochussen* spoedig te Brussel wordt te gemoet gezien, willen sommigen echter weten dat Z. Exc. niet direct uit deze residentie derwaarts is vertrokken.

— Het gerucht is verspreid, maar wordt hier voor ongegrond gehouden, dat de heer mr. *Schooneveld* tot minister van justitie zou worden benoemd, en dat Z. Exc. de minister *van Hall* voortdurend met de portefeuille van financien belast zou blijven.

SNEEK, *den* 30 *September.* Toen de dood van den Heer *H. Amersfoordt* de Latijnsche school aldaar van een zoo waardig hoofd beroofde, heeft de Heer Mr. *H. U. Huguenin*, Regter in de Arrondissements Regtbank, aangeboden het Rectoraat ten behoeve van de Weduwe van den Heer *Amersfoordt* zoo lang waar te nemen, tot dat in deszelfs plaats een nieuwen Rector zoude benoemd zijn. Dit edelmoedig aanbod, waardoor er geen stilstand in het onderwijs behoefde plaats te vinden, werd met genoegen door de stedelijke Regering aangenomen. Intusschen heeft deze den Heer *Petrus Jacobus Costerus*, Conrector te Arnhem, benoemd tot Rector der Latijnsche School te Sneek, die, bij dispositie van den Minister van Binnenlandsche zaken van den 30 Augustus jl., als zoodanig is aangesteld, en op Maandag den 2 October zijne betrekking zal aanvaarden.

LEEUWARDEN, *den* 2 *October.* Bij besluit van den 22 September jl. no. 53, heeft Zijne Majesteit, op het daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag verleend: aan jhr. mr. *P. B. Vegilin van Claerbergen*, als kapitein bij de 4de compagnie van het 3de bataillon der 2de afdeeling rustende schutterij in de provincie Vriesland.

Voorts heeft Zijne Majesteits bij hetzelfde besluit benoemd: tot 2de luitenants *D. van de Velde*, thans sergeant, en *W. Dijkman*; bij de 4de compagnie van het 3de bataillon der 2de afdeeling rustende schutterij, in de provincie Vriesland: tot kapitein *J. P. van der Meulen*, thans 1ste luitenant; tot 1ste luitenant *A. P. Lusthof*, thans 2de luitenant; tot 2de luitenant *M. A. Kool van Heerens*, thans fourier.

Bij de dienstdoende Schutterij te Dockum: tot 1sten luitenant *L W. van der Weide*, thans 2de luitenant. Tot 2den luitenant *E. F. van Kleffens*, thans schutter.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 24 September ll. no. 4, zijn herbenoemd en bij continuatie aangesteld, de navolgende titularissen, als, behalve in andere provincien, in de provincie *Vriesland:*

I. In het kanton Leeuwarden: tot kantonregter *C. Alberda*, tot griffier mr. *J. L Huber*, tot plaatsvervanger mr. *B. Dorhout.* In het kanton Berlikum: tot kantonregter jhr. mr. *C. L. van Beijma*, tot griffier *P. Plantenga*, tot plaatsvervangers *T. Alma* en *G. W. Wassenaar.* In het kanton Holwerd: tot griffier *J. Heep*, tot plaatsvervangers *J. G. A. Martin* en *J. Scheltema.* In het kanton Dokkum: tot kantonregter *P. Kuiper Schonegevel*, tot griffier mr. *A. S. Talma*, tot plaatsvervanger *J. de Vries.* In het kanton Bergum: tot kantonregter mr. *C. F. F. Rinia van Nauta*, tot griffier mr. *A. E. Ferf.* In het kanton Rauwerd: tot kantonregter mr. *C. Bergsma*, tot griffier *T. Gosliga*, tot plaatsvervanger *G. J. Jelles.* In het kanton Heerenveen: tot kantonregter jhr. *D. Engelen*, tot griffier *R. Biersma*, tot plaatsvervanger mr. *M. van Heloma.* In het kanton Beetsterzwaag: tot kantonregter *F. A. van Boelens*, tot griffier *A M. Koopmans*, tot plaatsvervanger *J. T. Taekema.* In het kanton Oldeberkoop: tot kantonregter *J. van der Veen.* In het kanton Sneek: tot kantonregter mr. *R. A. Benthem Reddingius.* In het kanton Bolsward: tot kantonregter mr. *B. J. de Kok*, tot plaatsvervangers *F. IJ. Tigchelaar* en *D. Roos van Mesdag.* In het kanton Lemmer: tot kantonregter mr. *M. Meinesz.* In het kanton Hindeloopen: tot kantonregter mr. *P. A. Schik Victor*, tot plaatsvervanger *K. J. Hingst.*

II. Benoemd en aangesteld:

In het kanton Holwerd: tot kantonregter mr. *P. A. V.* baron *van Harinxma thoe Slooten.* In het kanton Rauwerd: tot plaatsvervanger *E. D. van Beijma.* In het kanton Harlingen: tot kantonregter mr. *A Telting.* In het kanton Sneek: tot plaatsvervanger mr. *S. A. Verweij.*

— Bij besluit van den 25 dezer, no. 39, heeft Zijne Majesteit goedgevonden te bepalen, dat het garnizoens-bataillon met den 31 December aanstaande zal worden ontbonden, doch dat de onder-officieren en verdere manschappen van hetzelve, thans met hunne huisgezinnen in de stichtingen der Maatschappij van Weldadigheid te Veenhuizen gevestigd, bij voortduring aldaar zullen verblijven, onder de benaming van militaire kolonisten.

— De organisatie van het departement van Marine aan den Helder is met den 1 October bepaald, en zijn benoemd tot directeur en kommandant der Marine aldaar de schout bij nacht *D. Buijs*; tot equipagiemeester de kapitein ter zee *Jonker*' tot onder-equipagemeester de luit. ter zee 1ste klasse *Speelman*; tot commies bij de directie de adjunct-commies *Lohman*; tot adjunct-commies bij de directie de 1ste klerk *Meijers*; tot adjunct-commies bij de constructie de klerk *Graaf*; en tot adjunct-commies bij de uitrusting de klerk *Adriaan.*

De onder-directeur kapitein ter zee *N. de Vries* en de onder-equipagemeester de kapitein luit. ter zee *Merkus* zijn met den 1 October aanstaande eervol ontslagen, met toekenning van den titulairen rang van schout bij nacht en kapitein ter zee, onder genot van pensioen overeenkomstig hunne dienstjaren.

— Men verneemt, dat door den heer *W. van Houten*, te Rotterdam, eene belangrijke verbetering op de thans bestaande brandspuiten, luchtpompen, enz. is gemaakt. Dezelve moet voornamelijk bestaan in het genoegzaam wegnemen der groote wrijving van den zuiger op de wanden der cylinders, waardoor dit werktuig meestal zoo zwaar gaat en aanhoudend ongesteld raakt, en dus in eene andere wijs, om den cylinder luchtdigt te sluiten, waardoor het water geregeld opgenomen en zonder eenige verspilling weggedrukt wordt, alsmede in de verandering der luchtbuis, zoodat het water niet dan onder eene bepaalde drukking der lucht uit dezelve stroomt. Volgens het oordeel van deskundigen, zijn door deze uitvinding als bijna zeker de oorzaken weggenomen van de maar al te dikwerf gebrekkige werking der spuiten bij brand, terwijl dezelve met een gering getal manschappen, in vergelijking van voorheen, in werking kunnen gebragt worden, zoo als dezelve nu steeds geregeld zullen werken. Wij hopen, dat eene uitvinding van dit waarachtig belang aan de verwachting zal beantwoorden, en de uitvinder aanmoediging hier te lande moge ondervinden.

— Te Zandvoort heeft den 24 September de eerste bijeenkomst plaats gehad van eene *societeit tot aanmoediging van de verbetering van het paardenras*, welke zich dezer dagen hier te lande had gevormd. Deze societeit stelt zich voor, om, door het houden van wedloopen en harddraverijen in eene duin-vallei te Zandvoort, en door het uitloven van premien aan de beste hier te lande gekweekte paarden, dezen tak van onzen landbouw te verbeteren en deszelfs voortbrengselen in waarde te doen stijgen. Naar men verneemt heeft het Z. M. den Koning behaagd, hoogstdeszelfs ondersteuning aan deze oprigting toe te zeggen, en hebben zoo wel Z. M. Koning *Willem Frederik*, als HH. KK. HH. de Prinsen van het koninklijk huis, de oprigting der societeit bevorderd.

— Uit Londen wordt gemeld:

Het is bekend, hoe een eenvoudig werkman in de buurt van New Castle aan de Tyne toevallig ontdekte, dat er bij uitstrooming van stoom ontwikkeling van electriciteit plaats heeft. Onlangs zijn daaromtrent op eene ontzagwekkende schaal proeven genomen door den heer *Armstrong*, die reeds lang zich met dat onderzoek onledig hield: een ooggetuige meldt er van hetgene hier volgt. De zoogenoemde stoom-electriseermachine bevond zich op de binnenplaats van de villa buiten New-Castle, door den heer *Armstrong* bewoond. Zij bestond uit eenen grooten stoomcijlinder, die ongeveer 160 gallons (727 Ned. kan) waters konde houden, van onderen in aanraking met een hevig vuur waarvan de trek door eenen behoorlijken schoorsteen bevorderd werd; zes dikke glazen pooten maakten de isolering uit. Zestig kleppen te gelijk gaven eenen uittogt aan den stoom, tusschen welken en de wanden der kleppen men gezorgd had de wrijving zoo groot mogelijk te doen zijn, waarop dadelijk zoowel de geheele cijlinder als de stoomwolk daar boven meer dan enkel blijken gaven van electriciteit. Van den cijlinder zelven trok de heer *Armstrong* stroomen ruim 22 Eng. duimen lang, vergezeld van een vervaarlijk geweld. Niemand dorst zich aan eenen schok daarvan blootstellen. De berigtgever waagde het, op het isoleerbankje staande, zijne eene hand op te houden in de stoomwolk, met dat gevolg dat er blaauw en purperkleurige stralen van electriciteit ter lengte van 6 Eng. duimen in zijne vingeren voeren. Toen hij met de andere hand zijnen buurman aanraakte, sloeg deze op den grond neder, en hij zelf ondervond eenen vreesselijken schok in zijne schouders. Verdere proefnemingen op de magneetnaald en van ontleding van stoffen slaagden alle volkomen. Deze toestel is bestemd voor de Polytechnische instelling te Londen.

De Redactie vermeent ter bevordering der kennis van de regten en pligten van reizigers en conducteurs het reizend publiek geene ondienst te doen met de herinnering van de volgende artikelen uit het *Reglement op de dienst der openbare middelen van vervoer te lande*, van 24 November 1829.

Art. 54.

De plaats van den conducteur zal zijn op den bok van het rijtuig [illegible] naast den voerman [illegible] niet van het zadel [illegible]

plaats is aan den conducteur verboden, gelijk ook het plaatsen van reizigers nevens zich, onder welk voorwendsel ook.

Art. 72.

De ondernemers van Diligences, Post- en Vrachtwagens, zullen verpligt zijn de helft van den weg aan andere rijtuigen vrij te laten. Wanneer zij tot dat einde moeten uithalen, zal zulks met behoorlijke voorzigtigheid geschieden.

Art. 73.

Wederkeerig zullen de voerlieden van alle andere rijtuigen ten minste de helft van den weg aan de Diligences, Post- en Vrachtwagens vrijlaten. De overtreders zullen door de conducteurs aan de policie der eerstvolgende wisselplaats worden aangegeven, om overeenkomstig art. 79 te worden vervolgd.

Art. 78.

Op de kap der Diligences of Postwagens zullen in geen geval eenige personen, zelfs niet de conducteur, veel min de voerman mogen worden geplaatst.

Art. 80.

In het rijtuig zullen in geen geval, zelfs niet met toestemming der overige reizigers, meerdere personen kunnen worden geplaatst, dan de nommers der zitplaatsen aanwijzen, in dier voege nogtans, dat van kinderen beneden de zes jaren, die slechts een vierde of de halve vracht betalen, *twee* voor *een* persoon zullen worden gerekend. Wanneer één of meer personen te veel zich in het rijtuig mogten bevinden, zal de conducteur dezelve dadelijk doen afstappen, en van ander rijtuig voorzien, op eene boete van *vijf en twintig guldens*.

Art. 84.

Wanneer onder weg, ten gevolge van een ongeluk als anderzins, de gewone middelen van vervoer onbruikbaar zijn geworden, of de dienst uit eenigen anderen hoofde, is gestremd, zal de ondernemer insgelijks gehouden zijn, zich dadelijk andere middelen aanteschaffen, om de reizigers en goederen, met den meesten spoed naar derzelver plaats van bestemming te doen overbrengen. Wanneer de ondernemer of zijne bedienden hierin nalatig blijven, zijn de reizigers bevoegd om afzonderlijk rijtuig of andere middelen voor rekening des ondernemers te nemen, en zoo deze weigert hiervan dadelijk de kosten te betalen, zal hij nog daarenboven tot schadevergoeding zijn gehouden, en tot voldoening van het een en ander, des noods, door schorsing van zijne dienst kunnen worden verpligt.

Art. 85.

De vracht der personen zal zich regelen naar het tarief bij het verleenen der vergunning, behoudens latere wijziging, vastgesteld. De ondernemers zullen zich stiptelijk daaraan houden, zonder dien maatstaf eigenmagtig te kunnen verhoogen of verlagen, op straffe eener schorsing, en zelfs bij herhaling, van de intrekking hunner vergunning.

Art. 87.

De tollen, poort-, veer-, weegbrug- en overvaartgelden, benevens alle verdere onkosten van dien aard, mitsgaders de belooning der conducteurs, voerlieden en postillons, moeten onder de bij het tarief bepaalde vracht begrepen zijn. Geen bediende van den ondernemer zal eenig drinkgeld of andere fooijen mogen aanvragen, veel min vorderen, op eene boete van *drie guldens*.

Art. 88.

Voor kinderen beneden de *drie* jaren, zal een vierde van den prijs voor elke plaats bepaald, en voor die van *drie* tot *zes* jaren, de halve vracht betaald worden.

Art. 89.

De reizigers, die zich onder weg op het rijtuig plaatsen, of hetzelve verlaten, en mitsdien niet meer dan een gedeelte afleggen van den afstand, waarvoor eene afzonderlijke vracht in het tarief staat vermeld, zullen de halve vracht betalen, wanneer zij slechts de helft of minder dan de helft, en de volle vracht wanneer zij meer dan de helft van zoodanigen afstand medereijden; alles ten ware deswege afzonderlijke bepalingen in het tarief zelve mogten zijn gemaakt.

Art. 90.

Ieder reiziger heeft het regt om kosteloos *twintig* pond bagaadje met zich te voeren. Voor het meerder zal, even als van vrachtgoederen en in dezelfde evenredigheid, worden betaald.

Art. 92

Op elk kantoor der onderneming zoo wel op de plaats van het eerste vertrek als onder weg, zal gelegenheid gegeven worden, om mits de vracht dadelijk betalende, vooraf plaatsen te bespreken. Hiervan zal tegen betaling van vijf cents een bewijs, de dag en het uur van vertrek, benevens het nommer van inschrijving bevattende, aan den reiziger, des verkiezende: worden afgegeven Een reiziger, het uur van vertrek verzuimende, verliest zijne aanspraak op de door hem betaalde vracht, welke ook in geen geval, eens betaald zijnde, zal behoeven terug gegeven te worden.

Art. 93.

Alle personen, die zich vóór het vertrek van eene Diligence of Postwagen, op een kantoor der onderneming, het zij ter plaatse van het eerste vertrek, het zij onder weg aanmelden, hebben regt om met dezelve te worden vervoerd. Wanneer het getal der reizigers daardoor grooter zoude worden dan dat van de zitplaatsen, waarvoor de Diligence of Postwagen is ingerigt, zullen aan de overblijvenden een' of meer Bijwagens, ten koste der onderneming worden verschaft, ook zelfs dan wanneer het getal der overblijvenden zich slechts tot één enkel persoon mogt bepalen; zullende echter in dat geval, door de reizigers niet meer dan de gewone vracht betaald worden; het weigeren van eenen Bijwagen, wanneer men die volgens de bepalingen van dit artikel kan vorderen, zal worden gestraft met eene boete van *vijf en twintig guldens*. Met opzigt tot de reizigers, die in eenen Bijwagen plaats nemen, bestaan overigens dezelfde regten en verpligtingen, als ten aanzien van hen, die met den Postwagen zelven worden vervoerd.

Art. 94.

Geen ondernemer is verpligt op den weg, dat is elders dan aan een kantoor of wisselplaats der onderneming, reizigers intenemen of die van het rijtuig te laten afstappen. Wanneer zulks nogtans plaats vindt, zal daardoor de aankomst aan het eerstvolgend kantoor geenszins behooren te worden vertraagd, en zullen in allen gevalle, de namen der inkomende reizigers aan de eerste wisselplaats, door den conducteur, op de vrachtlijst worden ingeschreven, op eene boete van *drie* guldens voor elk verzuim.

Art. 95.

Bij het afrijden van eene Diligence of Postwagen, plaatsen de reizigers zich in de volg-orde van hun nommer van inschrijving, welke ook, voor het overige de plaats hunner bestemming moge wezen. Zij worden tot dat einde door den conducteur volgens de aan hem ter handgestelde vrachtlijst, opgeroepen. De reizigers die op eene volgende wisselplaats of onder weg het zij voor het eerst, het zij van een ander rijtuig inkomen, nemen plaats na de eerstgemelden almede in de volgorde hunner inschrijving.

Art. 96.

De conducteur is verpligt de reizigers, bij het op- en afladen hunner bagaadje, geheel kosteloos, behulpzaam te zijn, en hen met de vereischte bescheidenheid en beleefdheid te bejegenen. Herhaalde klagten in dit opzigt, wanneer die, bij onderzoek, blijken gegrond te wezen, zullen de wegzending der schuldigen uit de dienst des ondernemers ten gevolge hebben.

Art. 97.

De passagiers zullen elkander geen overlast aandoen, noch ook bagaadje, welke aan de verdere reizigers hinderlijk is, bij zich in het rijtuig kunnen nemen. Niemand hunner zal ook uit dien hoofde almede, wegens gevaar van brand, mogen tabak rooken, of een hond, of ander dier bij zich in het rijtuig noch cabriolet nemen. De reiziger, die weigert aan het, dien ten gevolge, door den conducteur gedane aanzoek, welke verpligt zal zijn daartegen te waken, gehoor te geven, zal verbeuren eene boete van *vijf* guldens. In dat geval zal een kort verslag van het voorgevallene door den conducteur, op het eerst volgende kantoor, in het klagtboek, vermeld bij artikel 112, worden ingeschreven, 't welk de verder tegenwoordig zijnde reizigers, zullen worden verzocht met hunne naamteekening te bekrachtigen.

Art. 104.

Geene vrachtgoederen zullen binnen in het rijtuig op de plaatsen, voor reizigers bestemd, mogen worden geladen.

Art. 105.

Alle vrachtgoederen die een half uur vóór het tijdstip tot het vertrek bepaald, ten kantore der onderneming worden bezorgd, zullen met den eerst vertrekkenden wagen worden verzonden, of zoo deze reeds volgeladen is, met eenen bijwagen, die gelijktijdig zal afrijden. De ondernemers zullen geene goederen mogen afwijzen, dan de zoodanige, die uit derzelver aard, niet vatbaar zijn, om met hunne middelen te kunnen worden vervoerd, of die aan de reizigers tot ongerijf zouden kunnen verstrekken; terwijl daarentegen het overbrengen met Postwagens, van goederen die de veiligheid van de reizigers of van de overige goederen zouden kunnen in de waagschaal stellen, in het bijzonder buskruid, volstrektelijk wordt verboden. Ingeval van verschil hieromtrent tusschen de afzenders en de ondernemers, zal de beslissing van het plaatselijk bestuur kunnen worden ingeroepen, waar naar de belanghebbenden zich alsdan zullen gedragen.

Art. 106.

De goederen, met eene Diligence, Post- of Vrachtwagen aangebragt, zullen steeds met den vereischten spoed, aan de huizen der personen, voor welke dezelve bestemd zijn, besteld, of ingevolge en overeenkomstig de aanwijzing op het adres, bezorgd of verder verzonden worden, zonder dat, in een der bedoelde gevallen, voor die bestelling of bezorging, het zij aan een bijzonder huis, het zij op een ander veer (mits binnen den omtrek der gemeente geschiedende) eenige betaling boven de bij het tarief bepaalde vracht, zal mogen worden

Art. 108.

De ondernemers hebben het regt om, des verkiezende, van de belanghebbenden een bewijs te vorderen van den ontvang der goederen, door hunne middelen overgebragt.

Art. 109.

De ondernemers zijn verantwoordelijk voor de goederen met hunne middelen vervoerd wordende, de bagaadje der passagiers, voor zoo verre die bij het vertrek aan den conducteur ter hand gesteld is, daaronder begrepen. Zij zijn gehouden om, in geval van verlies of bij beschadiging door toedoen, onvoorzigtigheid of achteloosheid van hen zelven of van hunne bedienden veroorzaakt, de belanghebbenden, op de eerste aanvrage schadeloos te stellen.

Art. 112.

Op elk kantoor eener Diligence- of Postwagen-inrigting, zal een boek voorhanden wezen van wit papier, behoorlijk ingebonden, op elke bladzijde genummerd, en op de eerste en laatste door het hoofd van het plaatselijk bestuur gewaarmerkt, waarin ieder reiziger of ander belanghebbende zijne klagten en aanmerkingen wegens eene slechte uitvoering van de dienst, of overtreding der bepalingen van dit Reglement zal kunnen inschrijven, onder gehoudenheid om dezelve met zijne naamteekening te bekrachtigen, en daarbij tevens zijn beroep en woonplaats te vermelden. De ondernemer zal verpligt zijn dit boek, aan elken reiziger, ter plaatse van aankomst te doen aanbieden, en weigerende hetzelve aan de reizigers, op hunne aanvrage ter hand te stellen, zal hij verbeuren eene boete van *tien* guldens.

Art. 123.

Niet te min zullen de ondernemers, die zich in persoon, of wier bedienden, zich schuldig maken aan het overbrengen van brieven, in tegenspraak der verbodsbepalingen van de wet van 27 Prairial van het 9 jaar; of die mogten worden bevonden pogingen aantewenden, om eenigerhande Rijks of plaatselijke belastingen te ontduiken, nog boven en behalve de daarop gestelde penaliteiten, worden gestraft met eene schorsing van de dienst, en bij herhaling, met de geheele intrekking hunner vergunning.

Art. 125.

Een gedrukt exemplaar van het tegenwoordige Reglement, zoo mede een afschrift van de beschikking der administratie, waarbij de vergunning is verleend, en waarin het tarief of verdere afzonderlijke verordeningen, tot zoodanige dienst betrekkelijk, zijn opgenomen, gelijk ook van alle latere wijzigingen daarmede in verband staande, zullen ten allen tijde en ter inzage van een ieder in het Nederduitsch en Fransch, op alle kantoren der onderneming, voorhanden. Ieder conducteur zal daarenboven, bij de uitvoering van de dienst, een zoodanig exemplaar en afschrift in het rijtuig moeten voorhanden hebben, om aan de reizigers, op derzelver eerste aanvrage, te vertoonen, op eene boete van *drie* guldens.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 17 September het kofschip *de Vrouw Lubbegina*, kapt. F. K. de Weerd, van Laurvig; het schonerschip *Fame*, kapt. W. Barfield, van Londen. — Den 19 dito het kofschip *Harmannus*, kapt. J. H. Sterenborg, van Oudsoen. — Den 21 dito het smakschip *de Goede Hoop*, kapt. P. E. Vos, van Oostrisoer; het kofschip *Leda*, kapt. J. H. Pauls, van Dantzig. — Den 22 dito het brikschip *Argo*, kapt. J. B. Lijdersen, van Drammen; het tjalkschip *Wilhelmina Hendrika*, kapt. J. G. Munneke, van Newcastle; het kofschip *Maria*, kapt. H. H. Ebes en het smakschip *het Toeval*, kapt. J. D. Visser, beide van Memel; het kofschip *Anna Margaretha*, kapt. M. H. Overmeer, van Lulea. — Den 24 dito de kofschepen *Gezina Gezina*, kapt. J. J. v. d. Woude, van Koningsbergen, *Gezina Catharina Brons*, kapt. J. U. Jansen, van Dantzig, *de Goede Welvaart*, kapt. J. F. Peper, van Oostrisoer; de schonerschepen *Northam*, kapt. T. R. Botson en *Union*, kapt. H. B. Disneij, beide van Londen. Den 27 dito het schonerschip *Flora*, kapt. John Manning, van Londen. — Den 29 dito het kofschip *Monarch*, kapt. Jos Manning, van Londen. — Den 30 dito het schonerschip *Friends*, kapt. W. Cousins, van Londen; de kofschepen *Zeelust*, kapt. W. J. de Boer en *de Willem*, kapt. J. J. de Boer, beide van Noorwegen.

Uitgezeild: Den 19 September de schonerkof *Stad en Lande*, kapt. R. Helmers; de kofschepen *Jantina*, kapt. R. T. de Jonge, beide naar de Oostzee, en *Middelstein*, kapt. A. B. Drok, naar Hamburg; het schonerschip *Brillant*, kapt. W. Williams, naar Engeland. — Den 20 dito het smakschip *de jonge Jan*, kapt. J A. Oldenburger, naar Hull. — Den 21 dito het kofschip *Catharina Elizabeth*, kapt. H. G. Pot, naar Noorwegen; de schonerschepen *Friends*, kapt. W. Cousins en *Fame*, kapt. W. Barfield, beide naar Londen. — Den 28 dito de schonerschepen *Northam*, kapt. T. R. Botson en *Union*, kapt. H. B. Disneij, beide naar Londen. — Den 29 dito de kofschepen *Eendragt*, kapt. K. D. de Jong, naar Havanah en *de Kleinkinderen*, kapt. S. Sakes, naar de Oostzee. Den 30 dito het schonerschip *Herman & Wilhelm*., kapt. C. Clausen, naar Randers.

*** Ondertrouwd, den 27 September 1843, te Leeuwarden:

A. MEETER Az., *Weduwn. van* ELIZABETH WIJNGAARDEN, en JANKE WIJNGAARDEN.

WORKUM, den 26 September 1843. Ontijdig bevallen van een' welgeschapen ZOON, (welke echter kort na de geboorte overleden is) MARIA POL, Echtgenoot van

Eenige kennisgeving. ROBIJN KUIPERS.

*** Heden beviel van een' Zoon A. HOEKSTRA, Echtgenoote van

Wolvega, den 26 September 1843. J. SICKENGA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel mijne hartelijk geliefde Echtgenoote MARIA ADRIANA LEONARDA CROMMELIN, voorspoedig van een' Zoon.

Leeuwarden, den 28 September 1843. J. M. BAART DE LA FAILLE.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen Zoon P. R. VAN ENSCHUT, Echtgenoote van

Harlingen, den 28 September 1843. S. POTTINGA.

*** Mijne geliefde Echtgenoote H. VAN GIFFEN beviel door Gods goedheid heden morgen omstreeks 1 ure, zeer voorspoedig van eene DOCHTER, welke kort na de geboorte overleden is.

Sexbierum, den 28 September 1843. R. JENTINK.

Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste voorspoedig van een' welgeschapen ZOON mijne geliefde Echtgenoote WILHELMINA JOHANNA SPOOR.

's Gravendeel, den 28 September 1843. B. RIENSTRA, *Predikant.*

*** Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon E. BAVIUS, geliefde Echtgenoot van

Leeuwarden, den 29 September 1843. A. KOSTER.

*** Op den 9 September 1843, overleed te *Oude Pekela*, na eene langdurige sukkeling, in den ouderdom van bijna 78 jaren, onze waarde en veelgeliefde Moeder ELSJE T. DE RUITER, Weduwe van den Heer H. SMIT, in leven *Med. Doctor* te *Oude Pekela.* T. SMIT,

Eenige kennisgeving. *uit naam der Familie.*

*** Heden overleed na eenige dagen ziekte KEIMPE PIETERS REITSMA, in leven Genees- Heel- en Vroedmeester, in den ouderdom van bijna 79 jaren.

Tzum, G. B. BRUINSMA.

den 18 September 1843. *Executeur Testamentair.*

Familie en Bekenden gelieven deze algemeene tevens voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

DOKKUM, den 29 September 1843. Gisteren avond ontsliep zeer zacht en gelaten, aan de gevolgen eener schielijk toegenomene verzwakking, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, Vrouwe HENRICA CATHARINA VAN GIFFEN, in den ouderdom van 49 jaren en 8 maanden, na eene allergelukkigste Echtvereeniging van bijkans 28 jaren, mij nalatende zeven Kinderen en één Kind onzer voor-overledene oudste Dochter.

MR. A. VAN SLOOTEN.

, Na een smartelijk lijden van nagenoeg zes weken, overleed heden alhier, in den ouderdom van bijna 60 jaren, mijn teedergeliefde Echtgenoot en mijner 10 Kinderen en Behuwdkinderen zorgdragende Vader TJEERD T. POLSTRA, in leven Landbouwer alhier en Lid van den Grietenijraad van het Bildt, na eene gelukkige Echtvereeniging van ruim 32 jaren.

Oudebildtzijl, den 17 September 1843. DIRKJE D DE GROOT, Wed. T. T. POLSTRA.

NB. Deze is strekkende vooral tot kennisgeving aan ver verwijderde Vrienden en Bekenden.

, Is onlangs mijne teedergeliefde Gade door den dood van mij en onze *zes* Kinderen naar de eeuwigheid gescheiden, thans wordt mijn hart wederom aan de gevoeligste zijde getroffen door den dood van *twee* dezer Lievelingen. De lieve CORNELIS ALBERTUS, nog geene dertien maanden oud, stierf den 23 dezer aan die zelfde hevige ziekte, waarvan zijne Moeder het slagtoffer werd. Zijn oudste Broeder, JAN WILLEM, ruim 4½ jaar oud, overleed den 26 dezer, ten huize van mijne dierbare Ouders, die met mij, mijne Schoon-ouders en verdere betrekkingen door deze aandoenlijke sterfgevallen in den diepsten rouw zijn gedompeld. De God der lijdzaamheid en der vertroosting ondersteune mij en hen in onzen druk, met die krachtige vertroosting, welke onze gezegende Godsdienst aanbiedt.

Goënga, September 1843. W. A. BECKING, *Predikant.*

PS. Eenige bekendmaking.

, Heden overleed ons geliefd jongste Kind JAN, in den jeugdigen leeftijd van 15 maanden. J. BIJLSMA.

Harlingen, den 21 September 1843. J. BIJLSMA, geb. BOUWKNEGT.

, Heden overleed alhier, na eene ongesteldheid van slechts drie dagen, ten Huize van hare Zuster, HESTER LE ROOI, in leven gewoond hebbende te Marssum, in den ouderdom van ruim 68 jaren.

Franeker, den 23 September 1843.

Eenige kennisgeving.

, Heden overleed ons geliefd jongst Zoontje, oud twintig weken.

Sneek, den 24 September 1843. C. WAUBERT DE PUISEAU. H. T. M WAUBERT DE PUISEAU, geb. BEUCKER ANDREÆ.

, Heden overleed, in den ouderdom van 65 jaren, onze waarde Vader HERO IJSKES DE JONGH, in leven Secretaris van Kollumerland en Nieuwkruisland. IJ. DE JONGH.

Kollum, den 26 September 1843. *Uit aller naam.*

, De jongste onzer lievelingen, PETRUS NATHANIËL is niet meer!... Eene kortstondige ongesteldheid ontrukte hem uit onze liefdearmen, den ouderdom van slechts 12 weken bereikt hebbende.

Pingjum, den 27 September 1843. U. P. RIJPMA. E. LOMARS.

Eenigste kennisgeving aan Familie en Bekenden.

SNEEK, den 28 September 1843. Ons jongste en teedergeliefd Kindje JOHANNA DOROTHEA REBECCA, werd tot onze bittere droefheid te middernacht van ons weggenomen, even achttien maanden oud.

Eenige kennisgeving. S. F. VAN HASSELT. D. L. L. VAN HASSELT, geb. VAN DER LOEFF.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 29 September 1843, *f* 28,00 à *f* 30,50. KAAS *f* 15,00 à *f* 17,75.

BOTERPRIJZEN: bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 29 September 1843: *f* 30 50.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 30 September 1843.

NEDERLAND			Gebl.	RUSLAND.			Gebl.
Werk. Schuld 2½ pCt.	52¾	53¼	53⅛	1798, 1816.... 5 pCt.	107½	107¾	107⅝
Dito dito..... 5 „	99¾	100¼	99⅞	1828, 1829.... 5 „	107½	107¾	107⅝
Domein-Losr. 5 „				1831, 1833.... 5 „	99½	100	
Amortis. Synd. 4½ „	92½	93	92$\frac{11}{16}$	Dito bij *Hope*.. 4 „	90¼	90¼	90$\frac{7}{16}$
Dito dito.....3½ „	76½	77	76¾	Dito bij *Stiegl.* 4 „	89¾	90¼	90
Handel-Maats. 4½ „	131¾	132¼	132	Inschr. in Assig. 6 „			
Dito 1837/39.. 4½ „	102¼	102¾	102½	Certifi. van dito 6 „			
O. I. Leening 5 „	98½	99	98¾	AMERIKA ... .. 6 „			
Aand. Rijn Spoorw. ..	88½	89	88¾	Dito...... ... 5 „			
Haarl. Meer... 5 pCt.				Bank. Actien			
SPANJE.				OOSTENRIJK.			
L.b. *Ard.* van 85£ 5 pCt.	17½	17¾	17$\frac{9}{16}$	Metaliek....... 5 pCt.			
Dito onbep. Stuk. 5 „	15¼	15¾		Dito .... 2½ „			
Dito ....3 „	26½	27	26¾	W. B. bij *G. & Co* 5 „	106½	107	106¾
Ardoins Coupon	18½	19	18¾	BRAZILIE.			
PORTUGAL, te Londen.	43	43¼	43⅛	Obl. te Lond. 5 pCt.	76½	77	76¾

Brazil. 1839, 70¾, 71¼, 71; Mexic. 32½, 33, 32¾.

Integralen blijven heden een weinig vaster; 5 pCt. Werk. Schuld, Losr. O. Ind. Bezittingen en de beide Sijndicaten waren iets aangenamer; Handelmaatschappij iets flaauwer.

Van Spaansche fondsen waren de 5 pCts., alsmede Coupons, prijshoudend; 3 pCts. williger; Portugal iets vaster in prijs; Brazilien iets williger, de overige buitenlandsche leverden geen verschil op.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN FRANEKERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van onderstaande dorpen, om te compareren in de respective Kerken, als die van:

Tzum, . .	op Donderdag	den 5 October 1843,	's voormiddags	ten 11	ure.
Midlum, . .	— Vrijdag	— 6 —	—	11	—
Achlum, . .	— Zaturdag	— 7 —	—	11	—
Schalzum, . .	— Woensdag	— 11 —	—	11	—
Ried, . . .	—	— —	's namiddags	12½	—
Herbaijum,	— Donderdag	— 12 —	's voormiddags	11	—
Peins, . .	— Zaturdag	— 14 —	—	10	—
Zweins, . .	—	— —	's middags	12	—
Boer, . .	— Dingsdag	— 17 —	's voormiddags	10	—
Dongjum, .	—	— —	's middags	12	—
Hitzum, .	— Woensdag	— 18 —	's voormiddags	11	—

Ten einde 1°. De Kerkvoogdijrekeningen over den jare 1842 op te nemen en na welbevinding te sluiten. 2°. De Begrootingen voor de dienst van 1844 vast te stellen. 3°. Kerkvoogden te kiezen voor de op 1 Januarij 1844 aftredende. 4°. Te beramen een omslag over de Florenen der Hervormden in de dorpen *Achlum*, *Midlum*, *Herbaijum*, *Peins* en *Zweins*, ter bestrijding der uitgaven bij de respective Kerkvoogdij-Administratie over 1844 en 5°. Te delibereren en te besluiten over zoodanige punten als ter behandeling kunnen en mogen worden voorgedragen.

Franeker, den 16 September 1843. *Grietman en Assessoren voornoemd,* J. M. VAN BEIJMA THOE KINGMA. *Ter ordonnantie van dezelven,* C. WIJBENGA, *Secretaris*

Publieke Verpachting.

KERKVOOGDEN *van de Hervormde Gemeente te Echten*, gedenken, voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, ingaande 12 Mei 1844 en eindigende op gelijken tijd in 1849, aan de meestbiedenden, in het openbaar, tegen genot van strijk- en verhooggelden, te verpachten:

1. De TOLLEN van DOORVAART en OVERREED der brug liggende over de Piersloot aldaar, (waaraan verbonden is, het vrije gebruik van de daarnevens staande HUIZINGE en HERBERG, voorzien van ruime Stalling), — en
2. De INWONING van drie KAMERS, staande en gelegen onder het behoor van den dorpe Delfstrahuizen.

Deze Verpachting zal gehouden worden ten huize van *H. G. Muurling*, Kastelein te Echten, op Vrijdag den 3 November 1843, des namiddags ten 3 ure; terwijl de Conditien inmiddels te vernemen zijn bij den administrerenden Kerkvoogd *W. H. Ruiter*, aldaar, en ter Secretarie van Lemsterland te Lemmer.

DE GECOMMITTEERDEN *van de Polder de Eendragt*, te Wons, roepen bij deze op, de Ingelanden en andere Belanghebbenden van voornoemde Polder, om te compareren op Zaturdag den 7 October 1843, des namiddags ten 1½ ure, in het Logement de Zwaan, bij *P. Kooijenga*, te Witmarsum, ten einde alsdan over de belangen des Polders te beraadslagen, en te besluiten op al het geen dien ten gevolge zal worden voorgedragen.

Den 27 September 1843. *De Gecommitteerden voornoemd,* J. D. TERPSTRA, *uit aller naam.*

DE Notarissen A. BINNERTS en G. PEETING, te Heerenveen, zullen, op Dingsdag den 10 October 1843, des namiddags ten 3 ure, ten huize van *J. K. Dijkstra*, Kastelein aan de Echtenerbrug onder Delfstrahuizen, ten verzoeke van den Heer K. HARTKAMP, te Amsterdam, bij eindelijke toewijzing, presenteren te verkoopen:

Eene fraaije HUIZINGE, met vrije STEDE, uitgestrekte ERVE en TUIN c. a., no. 80 te Oosterzee, door den Heer *Æ. van Eijck* wordende bewoond en gebruikt; — benevens eene WONING en 3 perceelen best KLIJN- HOOI- en RIETLAND met derzelver WATEREN, groot 20.03 08 aldaar; dusverre [illegible] bij *Jan H. Kool* en *Ar.* [illegible] *Mei* 1844 te aanvaarden. [illegible]

DE Notarissen WIJMA en GOSLINGS, te Harlingen, zullen, op [illegible] den 4 October 1843, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den [illegible] gementhouder *Beitschat*, bij de Zuiderpoort aldaar, tegen contante betaling, publiek ter verkoop presenteren:

Negen honderd zestig tonnen Zweedsche fijne TEER, direct alhier aangevoerd van Luleå.

Nader onderrigtingen zijn te bekomen ten Kantore van bovengenoemde Notarissen en de Heeren Gebrs. MOENS.

DE Notaris A. R. ATTEMA, te Wolvega, zal, op Donderdag den 12 October 1843, des namiddags ten 2 ure, ten huize van de Kasteleinsche *W. Sekema*, aldaar, presenteren finaal te verkoopen:

176 Bunder 08 roede 94 el WEID- HOOI- RIETLANDEN en WATEREN, met daarop staande BOEREHUIZING en SCHUUR, benevens WATERMOLEN, te Nijlamer, strekkende van den weg tot ten Noorden aan de Rivier *de Tjonger*, in zeven perceelen, zijnde grootendeels ingepolderd, in gebruik bij den mede-eigenaar *Gerrit Abels Mulder*; aan te vaarden St. Petri en den 12 Mei 1844; waarop geboden is *f* 5878.

HOUTVEILING.

S. TULP, te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 5 October 1843, ten 9 ure voor den middag, op den Aarsentuin bij Leeuwarden, ten overstaan van den Notaris Mr. J. D. v. D. PLAATS, verkoopen: Eene groote lading beste Zeeuwsche IPEN BOOMEN van onderscheidene lengte en zwaarte; voorts 1 lading EIKEN WOUDBOOMEN en 5 EIKEN BALKEN en eenige BOGTEN en KLOSSEN enz.; alles zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen- en Wagenmakers, Kastmakers enz. enz.

BOELGOED,

OP Maandag den 9 October 1843, des voormiddags 9 ure, ten huize van *Johannes Stevens van Kammen*, Verwer te Kootstertille onder Kooten, van Meubelen, Huisgeraden, Hooi, Estrikken, Pannen, Houtwaren, een Paard, Koe, 2 Hokkelingen, Kalf, Schaap, 3 Lammeren, 3 Varkens, Bolderwagen en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Bij geslotene briefjes te huur, voor den tijd van zeven jaren, ingaande Petri en Mei 1844.

EENE ZATHE en LANDEN cum annexis, in het West van Bergum, groot naar naam en faam ruim 33 bunder, bestaande uit Bouw- Weid- Hooi en vergraven Land, thans bij *H. W. Sibma* in gebruik. Conditien te vernemen bij C. WESTER, op de Nieuweburen te Leeuwarden, bij wien de briefjes vóór of op den 20 October e. k. franco moeten worden ingeleverd.

Verhuring bij geslotene briefjes:

VAN eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, groot 22 bunder 74 roede en vijftig el zoo Bouw- als Greidlanden, staande en gelegen op Baarderburen onder Arum; 12 November 1843 en 12 Mei 1844 vrij te aanvaarden. Conditien liggen ter lezing bij D. J ZEILSTRA, in de Gouden Leeuw te Arum.

TE HUUR,

DADELIJK of op den 12 November e. k. te aanvaarden: Eene propere HUIZINGE, in de Poststraat, letter H, no. 109. Te bevragen bij den eigenaar D. VAN ERP, letter F, no. 26, alhier.

Bij toeval uit de hand te koop of te huur:

EENE florissante KOOPMANS HUIZINGE, voor alle vakken geschikt, en eene van de beste standen dezer stad, waarin thans eene Kruideniers affaire wordt uitgeoefend, welke des verkiezende, daarbij kan worden overgenomen; te aanvaarden op den 12 November 1843 of eerder. Te bevragen bij den Deurwaarder HARMENZON.

OP zeer billijke voorwaarden, UIT DE HAND TE KOOP: Een HUIS, SCHUUR, LIJTSHUIS, en APPELHOF, benevens ruim 9 bunder best GREID- en BOUWLAND, staande en gelegen bij de Zuider Dwarsvaart te Dragten, thans bewoond door *Johs. Jans Veenema*; op Petri en Mei 1844 vrij te aanvaarden. Belanghebbenden worden verzocht, voor e k. November 1843 zich te vervoegen bij den eigenaar Hs. VEENSTRA, te Dragten, bij wien de Conditien te lezen zijn.

DOOR toevallige omstandigheden UIT DE HAND TE KOOP, tegen eenen matigen prijs en op billijke Voorwaarden: Een wel ter nering staande LOGEMENT, met STALLING en AANHOORIGHEDEN, BLEEK en ERF, aan den Straatweg in eene der hoofdplaatsen der provincie. Te bevragen bij den Koopman KOOIJSTRA, op het Vliet te Franeker.

Uit de hand te koop:

EEN overdekt en gewegerd PRAAMSCHIP, met Zeil en Treil, volgens meetbrief groot 17 ton; thans liggende aan de Werf van *M. G. Palsma*, te Heeg, en te bevragen bij B. A. VISSER, aldaar.

ALLE diegenen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan wijlen JOHAN CHRISTOFFEL FREDERIK SLUIJTER, in leven Zadelmaker te Joure, worden verzocht daarvan vóór den 10 October 1843, franco aangifte te doen ten Kantore van SIPKE GEERTS aldaar.

LEES HIER. — Er wordt onder voldoende hypotheek op Landerijen, ter leen aangeboden: eene som van *f* 1000 à *f* 2000, tegen eene rente van 4½ procent. — Adres franco ten Kantore van den Notaris STOFFELS, te Rauwerd.

DE Ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat de dag- en avond TEEKENLESSEN voor de BURGERLIJKE en WATERBOUWKUNDE, met November e. k. weder een aanvang zullen nemen ten zijnen huize, waar tevens geschikte gelegenheid bestaat voor kost en inwoning.

F. STOETT, *in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden.*

BIJ H. KNIEPSTRA, Smid, Slot- en Kagchelmaker, wonende in de Bagijnestraat, letter F, no. 397, te Leeuwarden, zijn te bekomen onderscheidene soorten van KAGCHELS, tegen civiele prijzen.

Verandering van Woonplaats.

DE Koopman H. WEERSTRA, van Langweer, maakt door deze aan zijne geëerde begunstigers en kalanten bekend, dat zijne woonplaats thans is bestemd en voortaan zal gevestigd zijn te *Joure*, bij den Koopman J. BRUINSMA, schuins over de Torensteeg aldaar.

MET toestemming van de Edel Achtb. Besturen der steden *Harlingen* en *Franeker*, zullen de TREKSCHIPPERS van *Harlingen* naar *Franeker*, van heden af de volgende veranderingen in hunne beurten maken:

1°. Des Zondags met *één* schip; des morgens ten 9 ure van *Harlingen* en des avonds op het gewone uur terug.

2°. De beurt van Maandag, 's morgens ten 7 ure, vervalt.

3°. Gedurende het geheele jaar des namiddags ten 4 ure van *Franeker*, in plaats van ten 2 ure.

4°. Het laatste schip zal van 1 Maart tot 31 October des avonds ten 7 ure, en van 1 November tot 28 Februarij des avonds ten 5 ure van *Franeker* varen.

Harlingen, den 3 October 1843.

HARDDRAVERIJ.

MET goedkeuring van het Bestuur van Franekeradeel, gedenken T. L. WIJNIA, Kastelein in den Nieuwen Aanleg te Zweins, en eenige Liefhebbers, op Woensdag den 4 October 1843, des namiddags ten 1 ure, te laten Verbarddraven en aan den winnaar vrij te vereeren: *Eene extra fraaije PENDULE, ter waarde van 50 Gulden*, door Paarden welke niet meer dan één Prijs hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn.

)o( )o( )o(EEN plattelands ongehuwde TIMMERKNECHT, voorzien van bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag, kan dadelijk werk bekomen bij G. P. KEUNING, Mr. Timmerman te Ternaard. Adres in persoon of brieven franco.

)o( )o( )o(EEN vlugge BROOD- BESCHUIT- en KLEINBAKKERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande en van een goed gedrag zijnde, kan dadelijk of op den 12 November e. k. werk bekomen bij A. H. VAN DER MEULEN, te Franeker. *Brieven franco.*

)o( )o( )o(EEN Weduwenaar met een kind, wonende op een dorp aan den Straatweg in de provincie Vriesland, verlangt op November aanstaande, tegen een matig salaris, eene fatsoenlijke JUFVROUW, van ongeveer dertig jaren oud, om zijne huishouding waar te nemen en voor het kind te zorgen.

Men adressere zich met franco brieven onder letter Q, aan den Boekhandelaar F. HESSEL, te Heerenveen.

BIJ W. VAN BOEKEREN, is uitgegeven en alom te bekomen.

WAAKT OP! GIJ DIE SLAAPT,
STAAT OP UIT DEN DOODEN!
EN *CHRISTUS* ZAL OVER U LICHTEN.

Eene ROEPSTEM tot ALLE WARE GELOOVIGEN en BEGEERIGEN in NEDERLAND, gesproken door J. E. FEISSER, *Dienaar van God en Jezus Christus*, à 30 Cents.